

Garmt
Bouwman

KERKELIJK WERKER: EEN KANS VOOR DE KERKEN

Sinds het jaar 2000 neemt het aantal kerkelijk werkers langzaam maar zeker toe. Een kans voor de kerken. Maar ook een kans voor jongeren die niet de ambitie of mogelijkheid hebben om predikant te worden. Maar die wel iets hebben met werk in de kerk.

Uniek

Jetze Muurling is pastoraal werker in de gemeente van Groningen-Zuid. Na zijn opleiding werkte hij eerst in de verzekeringsbranche. Hij kwam tot de ontdekking dat hij dit niet zijn leven lang wilde doen. Als lid van de synodale kerk begon hij een HBO-opleiding theologie. In die kerk werkten in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw al vaak kerkelijk werkers. Maar omdat Jetze over ging naar een GKv-gemeente, kon hij niets met zijn opleiding. Hij ging werken in de welzijnssector. In september 1999 werd hij kerkelijk werker in de gemeente van Groningen-Z. Dat was in die tijd nog een unicum in de GKv.

Op dit moment is Jetze naast pastoraal medewerker voor Groningen-Z ook als docent verbonden aan de Gereformeerde Hogeschool in Zwolle. Hij is stagecoördinator voor kerkelijk werkers aan deze academie, geeft colleges over conflictbemiddeling en is studentenbegeleider. Daarnaast is hij mediator voor herstellen van relaties voor ouders en kinderen, voor kerkelijke relaties en scholen.

Brede opleiding

De opleiding tot kerkelijk werker aan de Gereformeerde Hogeschool in Zwolle duurt vier jaar en is zowel voltijds als in deeltijd te volgen. Jonge studenten kiezen meestal de voltijdopleiding. Iets oudere studenten, die al werken, kiezen vooral de deeltijdopleiding. Die bestaat uit één dag per week colleges volgen in Zwolle, thuis studeren en in het tweede en derde jaar stages volgen.

De opleiding tot kerkelijk werker is breed en daarom voor veel jongeren een aantrekkelijk mogelijkheid. De eerste twee jaren zijn voor alle studenten gelijk. Tijdens stages moeten opdrachten op meerdere terreinen worden uitgevoerd, zodat de student een breed zicht krijgt op de mogelijkheden en daardoor in het derde jaar beter een specialisatie kan kiezen.

Jetze Muurling

Er zijn veel mogelijkheden, zoals: pastoraat, missiologie, diaconaat, gemeenteopbouw en catechese. Na de studie is naast een betrekking als kerkelijk werker een baan als godsdienstleraar mogelijk, in de geestelijke gezondheidszorg of bij instellingen als Youth for Christ. Het lukt afgestudeerden niet altijd om een volledige taak als kerkelijk werker te krijgen. Vaak is het een deeltijdbaan. Maar dat biedt de mogelijkheid om meerdere functies naast elkaar te vervullen.

Kans

Kerkelijk werk is een kans voor de kerken. Binnen afzienbare tijd gaan er veel predikanten met emeritaat en de aanwas van jonge predikanten is niet zo groot. Veel kerken hebben te maken met een krimpend aantal leden en/of een krimpend budget. Kerkelijk werkers drukken minder op het budget dan predikanten, maar het is natuurlijk onwenselijk dat ze worden gezien als gatenvullers, die weer kunnen verdwijnen als er een predikant wordt beroepen. Een kerkelijk werker vindt zijn bestaansrecht in het op zich nemen van andere taken dan die van een predikant. Zijn opleiding is ook anders.

de opleiding tot kerkelijk werker is voor veel jongeren een aantrekkelijk mogelijkheid

Breed inzetbaar

Een gemeente moet eerst helder hebben waar ze iemand voor nodig heeft. Zijn er handen nodig voor meer pastoraat of heeft het jeugdwerk steun nodig? En in de naaste toekomst: hoe zit het met het ouderenpastoraat? Jongerenwerk is nu een hype. Maar ouderen met een heel leven achter zich, waarin zich soms onvoorstelbaar veel leed en moeite heeft afgespeeld, kun je niet afschepen met zo nu en dan een kop koffie komen drinken. Veel ouderen op de grens van dood en leven kampen met veel angst en zorgen. Daarnaast is er in onze samenleving steeds meer professionele hulp nodig bij traumatische ervaringen, drugsgebruik, werkloosheid, verbroken relaties, verwaarlozing en allerlei vormen van verslaving. Hier kan een kerkelijk werker een belangrijke taak vervullen, evenals bij het toerusten van ambtsdragers bij hun werk. Formeel kerkrechtelijk is het mogelijk, dat een hbo student gaat preken. Dan is er wel een route via de classis te gaan. De beroepsgroep kerkelijk werk is hier niet op gericht en ambieert dit niet, maar het kan wel.

Stimuleren

Een valkuil voor een kerkelijk werker is, dat hij solist wordt. Hij/zij moet niet al het werk van vrijwilligers binnen de gemeente overnemen. Stimuleren en activeren is belangrijk. En overleg. Overleg met de plaatselijke predikant als die er is, maar evengoed met ambtsdragers en andere gemeenteleden.

Predikant Alko Driest heeft goede ervaringen met de samenwerking met Jetze. Volgens hem moet er openheid zijn, duidelijke afspraken zijn belangrijk evenals afbakening van het werk. Ieder moet zijn eigen kwaliteiten inbrengen, daar moet oog voor zijn en spreek daar ook waardering over uit. Feedback geven en open staan voor mogelijke kritiek, dat zijn voorwaarden voor een goede samenwerking. Maar als je zelf alle lijnen wilt uitzetten, begin er dan niet aan.

In Noord Nederland zijn er zo'n zeven kerkelijk werkers werkzaam. Regelmatig overleg binnen deze groep kan ook stimulerend werken.

Inpassen in bestaande structuur

Omdat de kerkelijk werker nog maar enkele jaren geleden op het kerkelijk erf is verschenen, is deze functie kerkrechtelijk nog niet goed vastgelegd. Wel heeft de beroepskring een route-format beschikbaar voor gemeenten die een kerkelijk werker willen benoemen. In de PKN, waar al langer kerkelijk werkers werkzaam zijn, is dit beter vastgelegd, maar omdat in onze kerken de inhoud niet hetzelfde is, moet in zekere zin het wiel opnieuw worden uitgevonden. Kerkelijk werkers worden niet bevestigd, maar bij hun aanstelling wordt er wel op verschil-

lende manieren binnen kerkdiensten aandacht aan geschonken.

In deze tijd, is het begrip "kerk" vloeibaar geworden. Institutionele grenzen worden steeds vager. Het vraagt een goed inzicht, om in deze samenleving daar een Bijbelse lijn in te volgen.

Kwetsbaar

Het is lastig te meten wat de opbrengst is van de arbeid van een kerkelijk werker. "Soms heb je een gesprek met "drempelgangers", zoals Muurling gemeenteleden noemt naar psalm 84. Hij houdt niet zo van de term randkerkelijken. "Veel later komen ze soms naar je toe en komen terug op het gesprek van lang geleden. Dat doet me goed. Ik leer er zelf ook veel van."

Het werk van een kerkelijk werker is - net als bij predikanten en andere zorgverleners binnen de kerk - een kwetsbaar beroep. Dit omdat er vaak intensief contact is met kwetsbare groepen. Verkeerd handelen kan schade aanbrengen, maar de kerkelijk werker kan zelf ook beschadigd raken als er beschuldigend met de vinger naar hem/haar gewezen wordt. Werk in de kerk is verantwoordelijk, maar ook mooi werk.

Terugkijkend op zijn werk vindt Jetze: "Ik heb geen moment spijt van m'n keuze voor dit vak. Hoe lang ik het doe en mag blijven doen, het is en blijft uitdagend. Het doet een voortdurend appel op je eigen bron: onze 'kindwording' door Zijn menswording. Dat gun ik iedereen." ■

LPKW (Vereniging Landelijk Pastoraal en Kerkelijk werkers)

De vereniging is ruim 13 jaar geleden opgericht als platform en is sinds november 2012 officieel een vereniging met als doel het bevorderen van deskundigheid en professionalisering van kerkelijk werkers (met name in de 'kleine' Gereformeerde Kerken), individueel en als beroepsgroep. De vereniging heeft ongeveer 30 leden.

Activiteiten:

Regelmatige intervisiebijeenkomsten in kleine groepen in verschillende regio's. Twee landelijke dagen voor deskundigheidsbevordering en verenigingszaken. Vertegenwoordiging in brancheoverleg, arbeidsvoorwaardenbesprekingen en andere zaken van representatie namens de kerkelijk werkers. Werken aan de beeldvorming ten aanzien van kerkelijk werkers. Adviseren en ondersteunen van kerkenraden bij de mogelijke aanstelling van een kerkelijk werker. Verdere professionalisering en groei van de vereniging.

Website: www.lpkw.nl

verantwoorde-
delijk en
mooi werk